



LIKKUTEI TORAH • PARSHAS RE'EH • MAAMAR 5

# ביאור הדברים

Explication des mots : « Or, on connaît maintenant la question de l'unité supérieure et de l'unité inférieure... »



DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak



**LikuteiTorah.com**

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

[likuteitorah.com/fr/likutei-torah/reeh/5/](http://likuteitorah.com/fr/likutei-torah/reeh/5/)

**1** ביאור הדברים. הנה נודע ענין יחוי"ע [יחודא עילאה] ויחוי"ת [ויחודא תתאה] שיחוי"ת [שיחודא תתאה] הוא בשם אלקים שהוא המפריד להיות בחי' יש דוקא שיהיה היש בטל כי יש ב' מיני ביטול.

Explication des paroles [qui précèdent]. Or, on connaît la notion de l'unité supérieure (yi'houda ila'a) et de l'unité inférieure (yi'houda tata'a) : l'unité inférieure relève du Nom Elokim, qui sépare, afin que soit précisément créé le niveau du yesh (existence), pour que le yesh puisse être annulé. Car il existe deux sortes d'annulation de soi (bitoul).

הא' ביטול יחוי"ע [יחודא עילאה] אתה הוא הוי' לבדך כו' דכולא קמיה כלא כו' והב' ביטול יחוי"ת [יחודא תתאה] אתה עשית את השמים שמי השמים וצבא השמים לך משתחוים ביטול כו'

La première est le bitoul de l'unité supérieure : « Tu es Lui, Havaya, à Toi seul », etc., car tout est comme rien devant Lui, etc. La seconde est le bitoul de l'unité inférieure : « Tu as fait les cieux, les cieux des cieux... et les armées des cieux se prosternent devant Toi » : un bitoul, etc.

והוא ענין מודים אנחנו לך ומאן דלא כרע במודים כו' שהוא בחי' ביטול היש כו' (ועמ"ש לקמן בביאור לפסוק שובה ישראל בד"ה איתא במ"ח)

C'est là le sens de « Modim ana'h nou lakh », « Nous Te reconnaissons », et de « Celui qui ne s'incline pas lors de Modim », etc. : c'est le niveau du bitoul du yesh, etc. (Voir aussi ce qui est écrit plus loin, dans l'explication du verset « Reviens, ô Israël », dans le discours commençant par « Il est enseigné dans le Mikhtam LeDavid ».)

והנה ב' בחי' אלו יש ע"ז ב' מיני השגחות שמשגיחים כך מלמעלה (עמ"ש בפ"י לבבתי באחת מעיניך).

Or, à ces deux niveaux correspondent deux sortes de providence, selon lesquelles [le monde] est observé d'en haut (voir ce qui est écrit dans l'explication de « Tu as ravi mon cœur par l'un de tes yeux »).

וזהו ענין משמים הביט ה' שהוא משגיח באופן כמו שהוא מלמעלה למטה דכולא קמיה כלא כו'

Tel est le sens de « Des cieux, Havaya a regardé » : Il observe [le monde] selon la perspective d'en haut vers le bas, car tout est comme rien devant Lui, etc.

ולפעמים משגיח במדת החסד ולפעמים במדת הגבורה כו' כי מדה הוא ל' [לשון] לבוש מלשון מדו בד כו'

Parfois, Il observe par l'attribut de 'Hessed (bonté), et parfois par l'attribut de Guevoura (retenue), etc., car mida (attribut) est un terme désignant un vêtement, selon l'expression « son vêtement de lin (mido vad) », etc.

וכשם שהוא במדות כך הוא בהשתלשלות העולמות חו"ג [חסד וגבורה] דו"א נק' משמים הביט ויש חו"ג  
[חסד וגבורה] דמלי ולפעמים משגיה

Et de même que cela vaut pour les attributs, ainsi en va-t-il dans l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) : le 'Hessed et la Guevoura de Zeir Anpin (les attributs émotionnels) sont appelés « Des cieux, Il a regardé », tandis qu'il existe le 'Hessed et la Guevoura de Mal'hout (souveraineté) ; et parfois, Il observe

כמו שהוא בבי"ע שבחי"י ביי"ע הוא בחי"י חיצוניות ממש ואין ערוך לאצי"י שבאצי"י איהו וחיוהי חד כו'  
ושם הביטול יותר עליון מה שאין כן ביטול דבי"ע

comme cela se passe dans Béria, Yetsira et Assiya. Car le niveau de Béria, Yetsira et Assiya est véritablement une dimension extérieure ('hitsoniyout), sans commune mesure avec le Monde d'Atsilout (Émanation) ; car, dans Atsilout, « Lui et Ses forces vitales sont un », etc., et le bitoul y est plus élevé, contrairement au bitoul de Béria, Yetsira et Assiya.

(ובמדרש רבה ע"פ וירא איתא אין שייך לומר הבט אלא מלמעלה למטה והיינו כי משמים הביט שהוא  
ההשגחה ע"ד שהוא מלמעלה למטה כנ"ל ועמ"ש בפ' וירא ע"פ ארדה נא ואראה מענין ב' השגחות  
הנ"ל).

(Et dans le Midrach Rabba, à propos du verset «Vayera», il est dit que le terme habet («regarder») ne s'emploie que pour un regard de haut en bas. Ainsi, «Du ciel Il a regardé» désigne la Providence selon le mouvement de haut en bas, comme indiqué plus haut. Voir aussi ce qui est écrit dans la paracha Vayera, à propos du verset «Je vais descendre maintenant et voir», au sujet des deux formes de Providence mentionnées plus haut.)

וע"ז נאמר עיני ה' אל צדיקים עיני להיות התחברות ויחוד בין ב' בחי' השגחות כי אל דעות ב' ב' דעות  
כלולים עין בעין יראו כו'

Et c'est à ce propos qu'il est dit : «Les yeux de Havaya sont tournés vers les justes» : «les yeux», afin qu'il y ait une jonction et une union entre les deux niveaux de Providence. Car Il est «un D.ieu des connaissances (déot)» : deux, deux connaissances incluses l'une dans l'autre ; «œil à œil, ils verront», etc.

(עמ"ש מזה בפי יתרו ע"פ משה ידבר ובד"ה לבכתני) והיינו אל צדיקים ב' צדיקים יוסף ובנימין יוסף שושבינא דמלכא מלמעלה למטה ובנימין שושבינא דמטרוניתא ממטה למעלה.

(Voir ce qui est écrit à ce sujet dans la paracha Yitro, à propos du verset «Moïse parlait», ainsi que dans le discours qui commence par «Tu as ravi mon cœur».) C'est-à-dire «vers les justes»: deux justes, Yossef et Binyamin. Yossef est le serviteur d'honneur (chouchvina) du Roi, de haut en bas, et Binyamin le serviteur d'honneur de la Matronita (la Reine), de bas en haut.

וכענין עליות שבת ואתתקנת למשרי עלה מלכא קדישא עילאה למשרי עלה רזא דאחד יחוי"ע [יחודא עילאה] אך קב"ה [קודשא בריך הוא] אחד לא שריא עד דאיהי אתעבדת ברזא דאחד יחוי"ת [יחודא תתאה] למהוי אחד באחד דהיינו כשיש יחוי"ת [יחודא תתאה]

C'est comparable au processus des élévations du Chabbat: «elle est préparée pour que le Roi saint et suprême réside sur elle», «pour que repose sur elle le mystère de l'Un»: l'unité supérieure. Mais «le Saint béni soit-Il, qui est Un, ne réside pas [sur elle] avant qu'elle ne soit faite selon le mystère de l'Un»: l'unité inférieure, «pour être un dans Un». C'est-à-dire, lorsqu'il y a l'unité inférieure,

אזי שורה ומתגלה יחוי"ע [יחודא עילאה] שיהא למטה כמו למעלה ובשבת הוא בפנימית העולמות לבד ולע"ל [ולעתיד לבוא] יום שכולו שבת בזמן התחיה יהיו גם הגופים מרכבה אין בו לא אכילה כו' והמחבר הוא עמוד אחד וצדיק שמו

alors l'unité supérieure réside et se révèle, de sorte qu'en bas soit comme en haut. Le Chabbat, cela ne concerne que la dimension intérieure (pnimiyout) des mondes; mais dans les Temps futurs, «le jour qui sera entièrement Chabbat», au moment de la Résurrection, les corps eux aussi seront un char (merkava): «il n'y a pas de nourriture en lui», etc. Et celui qui les unit est «un pilier, et son nom est Tsadik»,

כי כל בשמים וארץ (דאחיד בשמיא ובארעא שמחבר בחי" יחוי"ע [יחודא עילאה] משמים הביט עם בחי" יחוי"ת [יחודא תתאה]. וזהו בן פורת יוסף אותיות תופר וכמ"ש סד"ה ויקח קרח וע"כ עיני ה' אל צדיקים התחברות ויחוד ב' ההשגחות)

car «tout ce qui est dans les cieux et sur la terre» («qui tient fermement aux cieux et à la terre»: il unit le niveau de l'unité supérieure, «Du ciel Il a regardé», au niveau de l'unité inférieure. Et «Yossef est un fils fécond» (ben porat): porat est formé des lettres de tofer («coudre»), comme l'explique la fin du discours qui commence par «Et Korah prit». C'est pourquoi «les yeux de Havaya sont tournés vers les justes»: une jonction et une union des deux formes de Providence).

אבל אל יראיו מפתחות החיצוניות עין ה' אל יראיו עין א' או יחוי"ע [יחודא עילאה] או יחוי"ת [יחודא תתאה]  
אבל לא בהתכללות כו'

Mais «vers ceux qui Le craignent», les clés extérieures: «l'œil de Havaya est tourné vers ceux qui Le craignent»; un seul œil, soit l'unité supérieure, soit l'unité inférieure, mais sans inclusion [des deux l'une dans l'autre], etc.

(וצ"ל דההתכללות עדיף גם מבחי' השגחה עין יחוי"ע [יחודא עילאה] וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה]  
גבי מצות ראיה מה לראות בשתי עיניו של מקום כו' בשתי עיניו דוקא דהיי נו יחוד ב' ההשגחות  
שיהיה ביחוי"ת [ביחודא תתאה] כמו ביחוי"ע [ביחודא עילאה] כו' שזהו תכלית הבריאה.

(Il faut dire que l'inclusion est supérieure même au niveau de la Providence de l'œil de l'unité supérieure. Comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie, à propos de la mitsva de se présenter [au Temple]: «de même qu'il faut voir avec les deux yeux de Celui qui est en tout lieu», etc., précisément avec deux yeux; c'est-à-dire que les deux formes de Providence sont unies, de sorte que l'unité inférieure soit comme l'unité supérieure, etc.: tel est le but de la création.)

ועוד כי זה שגם ביחוי"ת [ביחודא תתאה] יהיה הגילוי כמו ביחוי"ע [ביחודא עילאה] הוא ע"י המשכה מלמעלה  
מב' הבחי'.

De plus, [le fait] que, dans l'unité inférieure aussi, il y ait la révélation comme dans l'unité supérieure provient d'un influx attiré d'en haut, au-delà des deux niveaux.

ועוי"ל [ועוד יש לומר] דהמעלה בזה כי כשהוא בחי' עין ה' אל יראיו אפילו מיחוי"ע [מיחודא עילאה] הרי אח"כ  
יוכל להיות ההשגחה ע"י עין דיחוי"ת [דיחודא תתאה] משא"כ בבחי' עיני ה' אל צדיקים התכללות ב' הבחי'  
לא שייך שינוי אח"כ.

On peut encore dire que l'avantage est le suivant : lorsque l'on est au niveau de «l'œil de Havaya est dirigé vers ceux qui Le craignent», même à partir de l'unité supérieure, la Providence peut ensuite s'exercer par l'œil de l'unité inférieure ; tandis qu'au niveau de «les yeux de Havaya sont dirigés vers les justes», l'inclusion des deux niveaux exclut tout changement ultérieur.

ועד"ז נת' [נתבאר] במ"א פ"י המתפלל צריך שיתן עיניו למטה היינו בבחי' יחוי"ת [יחודא תתאה] ולבו  
למעלה לבחי' יחוי"ע [יחודא עילאה] והוא כדי שיהיה התכללות ב' הבחי' בכדי שלא יסתיר היש אח"כ כו').

Dans cette même perspective, il a été expliqué ailleurs, au sujet du sens de «Celui qui prie doit diriger ses yeux vers le bas», c'est-à-dire vers le niveau de l'unité inférieure, «et son cœur vers le haut», vers le niveau de l'unité supérieure : c'est afin que les deux niveaux soient inclus l'un dans l'autre, pour que le yesh ne fasse pas ensuite écran, etc.)

וזהו למטה בנפש וכן למעלה הוא ענין יחודא עילאה ויחודא תתאה שהוא בחי' התחברות ויחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא].

Cela se trouve en bas, dans l'âme ; et de même, en haut, il s'agit de l'unité supérieure et de l'unité inférieure, qui correspondent à l'union et à l'unification de Zeir Anpin et de Nookva (le féminin / Mal'hout).

ואמנם יובן ענין זה עוד למעלה יותר דפי' עיני ה' שהוא התחברות ויחוד ב' השגחות.

Cependant, cette notion se comprendra à un niveau encore plus élevé : le sens de « les yeux de Havaya », qui désigne la réunion et l'union de deux formes de Providence,

הוא ענין אסתכלותא דע"ק [דעתיקא קדישא] בז"א כי הז"א ק"נ [קליפת נוגה] נהורין ונמשך לו יאר ה' פניו ונעשה ש"ע [ש"ע (370)] נהורין כי ז"א שהוא באצי" נק' עדיין מפתחות החיצוניות.

est le regard d'Atika Kadicha (le Saint Ancien) vers Zeir Anpin. Car Zeir Anpin [possède] 150 lumières, et « Que Havaya fasse briller Sa face » lui est attiré ; il devient alors 370 lumières. En effet, Zeir Anpin, qui se trouve dans Atsilout, est encore appelé « les clés extérieures ».

ועיין בזח"א [בוהר חלק א] תולדות (קמ"א ב') ע"פ חכמות בחוץ מתמן ולהלן איהו חוץ וכפ' אחרי (דע"י א') ע"פ או מולדת חוץ.

Voyez le Zohar, Part I, Toldos (141b), sur le verset « La Sagesse crie au-dehors » : « À partir de là et au-delà, cela est appelé "au-dehors" » ; et dans la paracha Acharei (80a), sur le verset « ou née au-dehors ».

וע"ק [ועתיקא קדישא] הוא פנימית א"ס ב"ה בעצמו שהוא למעלה מאצי" וכנודע ממ"ש והיה הוי' לי לאלקים גבי יעקב אחר שאמר ושבתי בשלום אל בית אבי אמר והיה הוי' לי לבחי' אלקים

Atika Kadicha est la dimension intérieure de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, Lui-même, qui est au-dessus d'Atsilout. Cela est connu d'après ce qui est écrit : « Alors Havaya sera mon D.ieu (Elokim) », au sujet de Yaakov : après avoir dit « et je reviendrai en paix dans la maison de mon père », il dit : « Alors Havaya sera pour moi au niveau d'Elokim »,

כי נגד בחי' ע"ק [עתיקא קדישא] יהיה הוי' ז"א כאלקים הוא בחי' צמצום (וכמו שבחי' יחו"ת [יחודא תתאה]) נק' אלקים לגבי יחו"ע [יחודא עילאה] כנ"ל

car, par rapport au niveau d'Atika Kadicha, Havaya et Zeir Anpin seront comme Elokim, qui est le niveau du tsimtsoum (contraction) (tout comme le niveau de l'unité inférieure est appelé Elokim par rapport à l'unité supérieure, comme mentionné plus haut).

וכמ"ש בנעילת יו"כ [יום כפור] ז"פ [ז' פעמים] הוי' הוא האלקים עליות ז"א לגבי ע"ק [עתיקא קדישא] (וכמ"ש בביאור ע"פ שובה ישראל הנ"ל)

Et comme on le dit à Neïla, à Yom Kippour, sept fois : « Havaya, Lui, est HaElokim (Dieu) » : il s'agit des élévations de Zeir Anpin par rapport à Atika Kadicha (comme il est écrit dans l'explication du verset « Reviens, ô Israël », mentionné plus haut).

והתחברות זה שיומשך מלמעלה מבחי' ע"ק [עתיקא קדישא] וא"א שהם עולמות א"ס לבחי' אצילות הוא ע"י התורה

Et cette jonction, par laquelle est amené d'en haut, du niveau d'Atika Kadicha et d'Arich Anpin, qui sont les mondes d'Eïn Sof, vers le niveau d'Atsilout, s'opère par la Torah,

וכמו שכתוב באדרא (קל"א ב' ק"מ ע"א) בפ"י חכמות בחוץ ע"ש (והרס"ב א') וזהו בן פרת יוסף בן פרת ב"פ [ב' פעמים] בן פרת ע"ש ב' התחברות הנ"ל

comme il est écrit dans l'Idra (131b, 140a) à propos du sens de « Les sagesse crient au-dehors » ; voir là-bas (et 262a). Et c'est là le sens de « Yossef est un fils fécond (ben porat), un fils fécond » : « un fils fécond » apparaît deux fois, en raison des deux jonctions mentionnées plus haut.

וזהו עלי עין היינו למעלה מבחינת עין ה' אל יראיו אלא בבחינת עיני ה' אל צדיקים.

Et c'est là le sens de « alé ayin », « au-dessus de l'œil » : c'est-à-dire au-dessus du niveau de « l'œil de Havaya est tourné vers ceux qui Le craignent », mais plutôt au niveau de « les yeux de Havaya sont tournés vers les justes ».

וזהו לעשות הישר בעיני ישר כמו ישר יחזו פנימו שיהיו שוים יחוי"ע [יחודא עילאה] ויחוי"ת [ויחודא תתאה] שהתורה היא מתרי"ג ארחין דא"א והיא העושה הישר בחי' קו אמצעי כו'

Et c'est là le sens de « faire ce qui est droit (yachar) aux yeux » : « droit », comme dans « les droits contempleront Son visage » (yachar ye'hézu fanémo) ; ainsi, l'unité supérieure et l'unité inférieure seront égales. Car la Torah provient des 613 sentiers d'Arich Anpin, et c'est elle qui rend [les choses] droites, le niveau de la ligne médiane, etc.

[ור"ל [ורוצה לומר] שגם בזו"ג [בזעיר אנפין ונוקבא] יהיה האור והגילוי מבחי' ע"ק [עתיקא קדישא] ממש ועמשי"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] פ' צו בפ"י והיה אור הלבנה כאור החמה כו']

[C'est-à-dire que même dans Zeir Anpin et Noukva, la lumière et la révélation proviennent véritablement du niveau d'Atika Kadicha. Voir ce qui est écrit plus haut, dans la paracha de Tsav, sur le sens de « Et la lumière de la lune sera comme la lumière du soleil », etc.,

כאור שבעת הימים כו' וזהו בחי' הישר שיהיה למטה כמו למעלה וזהו פי' ישר יחזו פנימו.

« comme la lumière des sept jours », etc. Et c'est là le niveau de yachar : que ce soit en bas comme en haut. Et c'est là le sens de « les droits contempleront Son visage ».

פנימו היינו פנים דע"ק [דעתיקא קדישא] ודז"א שכאשר יחזו פנימו והוא אסתכלותא דע"ק [דעתיקא קדישא]  
בוז"א זהו בחי' ישר וכדפי' בזהר ויקרא (דט"ו סע"א [סוף עמוד א])

Fanaimo signifie les visages d'Atika Kadicha et de Zeir Anpin : lorsque « fanaimo yechezu », « leurs visages contemplent », c'est-à-dire le regard d'Atika Kadicha vers Zeir Anpin, cela relève du niveau de yashar, comme l'explique le Zohar, Vayikra (fin de 15a).

וע' בהרמ"ז [בהרב משה זכות] שם שזהו פי' כמים הפנים לפנים ונודע דהתורה נק' מים שע"ז נאמר כל צמא לכו למים והיינו שעל ידי התורה נעשה בחי' הפנים לפנים להיות יחזו פנימו.

Voyez aussi le Ramaz (Rabbi Moshe Zacuto) à cet endroit : telle est la signification de « Comme dans l'eau, le visage répond au visage ». Or l'on sait que la Torah est appelée eau, comme il est dit : « Vous tous qui avez soif, allez vers l'eau. » C'est-à-dire que, par la Torah, s'opère le niveau de « visage à visage », de sorte que « yechezu fanaimo » ait lieu.

שהתורה היא מבחי' קו האמצעי המחבר וז"ש [וזהו שכתוב] באד"ר [באדרא רבא] (קכ"ט א') בפלגותא דשערי  
כו' ובפי' האריז"ל [הארי"י זכרוננו לברכה] שם

Car la Torah relève du niveau de la ligne médiane, qui unit. C'est ce qui est dit dans l'Idra Rabba (129a) : « Dans la raie des cheveux », etc., ainsi que dans le commentaire de l'Arizal, de mémoire bénie, à cet endroit,

כי תשב"כ [תורה שבכתב] היא עמודא דאמצעית' [דאמצעיתא] כו' ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] פ' מטות בביאור  
לפסוק החלצו בפי' או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי כו'.

à savoir que la Torah écrite est le pilier médian, etc. Voyez aussi ce qui est écrit plus haut, dans la paracha Matot, dans l'explication du verset « Armez-vous » (hehaltzou), au sujet du sens de « Ou qu'il s'empare de Ma forteresse, qu'il fasse la paix avec Moi », etc.

גם יובן ע"ד מ"ש ע"פ שחורה אני כו' כיריעות שלמה כו' דע"י ל"ת [לא תעשה] התלויות בשערות דז"א ממשיכים מבחי' גבוה יותר ממ"עא [ממצות עשה] התלויות בשערות דא"א

Cela s'éclairera également à la lumière de ce qui est écrit au sujet du verset « Je suis noire », etc., « comme les tentures de Chlomo », etc. : par les interdictions, qui dépendent des cheveux de Zeir Anpin, on attire une lumière d'un niveau plus élevé que [par] les commandements positifs, qui dépendent des cheveux d'Arich Anpin.

לכן ע"י התורה נעשה השלום וההתחברות מבחי' יריעות שלמה שגם בזו"נ [בזעיר אנפין ונוקבא] יהיה גילוי ע"ק [עתיקא קדישא] ממש וע' עוד מפ"י ישר במ"ש ע"פ הזהר וישלח (דקע"ה ע"ב) ע"פ

C'est pourquoi la Torah réalise la paix et l'union à partir du niveau des « tentures de Chlomo », de sorte qu'Atika Kadicha se révèle véritablement aussi en Zeir Anpin et en Noukva. Voyez encore ce qui est expliqué au sujet de yashar dans ce qui est écrit d'après le Zohar, Vayishlach (175b), sur le verset

כי ישרים דרכי ה' וע' בזהר אמור (דק"ז) ובפ' תרומה (דק"נ ע"א) ובס' ע"ה (דכ"ח א') :

« Car les voies de D.ieu sont droites » (yesharim). Voyez le Zohar, Emor (107), ainsi que la paracha Terouma (150a), et le livre ע"ה (28a).]

2 קיצור מד"ה כי תשמע בקול (א) היראה נקרא מפתחות החיצוניות לגבי התורה שנק' מפתחות הפנימיות. (בפ"ב [בפרק ב'] דשבת ל"א ב').

Résumé du discours commençant par « Quand tu écouteras la voix » : (1) La crainte est appelée « les clés extérieures » par rapport à la Torah, qui est appelée « les clés intérieures » (dans le chapitre 2 de Chabbat, 31b).

רמ"ה פקודין אינון רמ"ה אברים שממשיכים חיי העוה"ב [העולם הבא] לצדיקים זיו השכינה והוא זיו המצות עצמן עמ"ש בד"ה נורת זהב ובד"ה אני דפ' ציצית וע' במא"א [במאורי אור] אות זיין ס"ה בענין זיו.

«Les 248 commandements sont les 248 membres», qui attirent la vie du Monde futur pour les justes, le rayonnement (ziv) de la Chekhina (la Présence divine); et c'est là le rayonnement des mitsvot elles-mêmes. Voyez ce qui est écrit dans le discours commençant par « Une lampe d'or », ainsi que dans le discours commençant par « Ani » (« Moi »), dans le passage de tsitsit; voyez également Me'orei Or, lettre zayin, section 18, sur la notion de ziv.

ובעוה"ז בעבודה המשכת הזיו הוא ההתכוננות בתפלה שהיא נוגעת רק בבחי' זיו והארה ונקי' שם כמ"ש יהללו את שם וכמ"ש בד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו.

Et dans ce monde, dans le service [de D.ieu], attirer le rayonnement consiste à méditer dans la prière; cette méditation ne touche que le niveau du rayonnement et de l'illumination, et [ce niveau] est appelé «Nom», comme il est écrit: «Qu'ils louent le Nom»; ainsi qu'il est expliqué dans le discours commençant par «C'est après Havaya votre D.ieu que vous marcherez».

ולכן היראה הלקוחה מזה נקראת מפתחות החיצוניות. אבל העיקר הוא מפתחות הפנימיות מפתח לפתוח בגילוי בחי' פנימיות גילוי אור א"ס ב"ה ממש והיינו על ידי התורה.

C'est pourquoi la crainte qui en découle est appelée «les clés extérieures». Mais l'essentiel, ce sont les clés intérieures: une clé qui ouvre, en la révélant, la dimension intérieure (pnimiyout), la révélation même de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il; et cela se fait par la Torah.

ובזח"ב [ובזהר חלק ב'] תרוהמ (קע"ד א') משמע שיסוד אבא נקרא מפתח ועיין זח"א [זהר חלק א'] (ד"ג סע"ב סוף עמוד ב') גבי פטר כל רחם ועמ"ש מזה סד"ה מה טובו אהליך.

Dans le Zohar, partie II, Terouma (174a), il semble que le Yessod de Abba soit appelé «clé». Voyez également le Zohar, partie I (fin de 13b), à propos de «ce qui ouvre toute matrice»; voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet à la fin du discours commençant par «Que tes tentes sont belles».

וע' במא"א [במאורי אור] אות ב' סנ"ז פ"י שאו"א [שאבא ואימא] נק' בתי גוואי וזו"נ [וזעיר אנפין ונוקבא] נק' בתי בראי וע' זח"ג [זהר חלק ג'] נשא (קל"ג ב') בענין חסד דלגאו וחסד דלבר:

Voyez Me'orei Or, lettre beis, section 57, où il est expliqué que Abba et Imma ('Hokhma et Bina) sont appelés «les maisons intérieures», tandis que Zeir Anpin (les attributs émotionnels) et Noukva (le féminin / Mal'hout) sont appelés «les maisons extérieures». Voyez également le Zohar, partie III, Nasso (133b), à propos du «'Hessed intérieur» et du «'Hessed extérieur».

3 (ב) וזהו כי תשמע בקול ועמ"ש סד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה כפי' לשמוע בקול דברו.

(2) Et voici ce que signifie «Lorsque tu écouteras la voix». Voir également ce qui est écrit à la fin du discours qui commence par «Au moment où Israël fit précéder "nous ferons"», au sujet du sens de «écouter la voix de Sa parole».

אך צ"ל תחלה כסדר תחלה מפתחות החיצוניות ואחר כך מפתחות הפנימיות וכענין אם אין יראה אין חכמה:

Mais il faut d'abord procéder dans l'ordre : d'abord les clés extérieures, puis les clés intérieures, comme dans l'enseignement : « S'il n'y a pas de crainte, il n'y a pas de sagesse. »

4 (ג) והיינו ג"כ שיסוד התורי [התורה] הוא מיוסד על מ"ע [מצות עשה] ומל"ת [ומצות לא תעשה] כי לא יגורך רע עמ"ש ע"ז בביאור ע"פ במדבר סיני באהל מועד והתורה שאינה בבחינה זו נקרא רק תרעא לדרתא לגבי יראה.

(3) Cela signifie également que le fondement de la Torah repose sur les commandements positifs et les commandements négatifs, car «le mal ne résidera pas auprès de Toi»; voyez ce qui est écrit à ce sujet dans l'explication du verset «Dans le désert du Sinaï, dans la Tente d'assignation». Une Torah qui n'est pas de ce niveau n'est appelée que «une porte donnant sur la cour», par rapport à la crainte.

וזהו לשמור את כל מצותיו שע"י המצות תהיה שמירה לבחי' המשכה פנימית שע"י התורה וז"ש [וזהו שכתוב] כ"א בזאת יתהלל כו' עושה חסד ומשפט כו' ועמ"ש בד"ה וידבר הנ"ל בענין קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך:

Et c'est là le sens de «observer tous Ses commandements»: que, par les mitsvot, soit assurée la sauvegarde du niveau de l'influx intérieur qui se produit par la Torah. Et c'est là [le sens de] ce qui est écrit: «Mais c'est en cela seulement qu'il se glorifiera», etc., «Celui qui agit avec bonté et justice», etc. Voyez aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par «Et Il parla», mentionné plus haut, à propos de «Sanctifie-nous par Tes mitsvot et accorde-nous notre part dans Ta Torah».

5 (ד) ותכלית המכוון לעשות הישר בעיני ה'. כי עין ה' אל יראיו שהיראה הואיל והיא עדיין מפתחות החיצוניות ע"כ נאמר עין ה' מביט להם בעיני אחת.

(4) Et l'intention ultime est de «faire ce qui est droit aux yeux de Havaya». Car «l'œil de Havaya est tourné vers ceux qui Le craignent»: puisque la crainte n'est encore que la clé extérieure, il est donc dit «l'œil de Havaya»; Il les regarde d'un seul œil.

אבל אל צדיקים מביט אליהם בשתי עיניו דהיינו שיהיה שוה מלמטה למעלה כמו מלמעלה למטה מחמת שהצדיק הוא המקשר העולמות.

Mais « vers les justes », Il les regarde de Ses deux yeux ; c'est-à-dire que le mouvement d'en bas vers le haut soit égal à celui d'en haut vers le bas, car le tsadik est celui qui relie les mondes entre eux.

ועיין זח"ב [זהר חלק ב'] בשלח (דף ס' ע"ב) ע"פ והישר בעיניו תעשה דא צדיק וזהו ענין ישר יחזו פנימו:

Et voyez le Zohar, deuxième partie, Béchala'h (folio 60b), sur le verset « et tu feras ce qui est droit à Ses yeux » : « Cela désigne le Tsadik. » Et c'est là le sens de « yashar ye'hezu fanaïmo » (« les justes contempleront Sa face »).

6 ה ובספר פנים יפות פי' לעשות הישר שיהיה כמו מדרגת אדה"ר [אדם הראשון] קודם חטא עה"ד [עץ הדעת]

שעליו נאמר אשר עשה האלקים את האדם ישר (בקהלת ס"י ז')

5. Et, dans le livre Panim Yafos, il explique « faire ce qui est droit » [comme signifiant] que cela soit au niveau d'Adam, le premier homme, avant la faute de l'Arbre de la Connaissance, à propos duquel il est dit : « D.ieu fit l'homme droit » (Kohelet, chapitre 7),

וכמ"ש ברכות שם וע' מזה בזח"א [בזהר חלק א'] ויחי (דרכ"א) אמור (דק"ז סע"א [סוף עמוד א]). וברכות בראשית פכ"א. והוא ג"כ עולה בקנה א' עם משנ"ת [מה שנתבאר].

comme il est écrit dans le Midrach Rabba, à cet endroit. Voir aussi à ce sujet le Zohar, partie I, Vayé'hi (221) ; Emor (fin de 107a) ; et le Midrach Rabba sur Berechit, chapitre 21. Cela aussi s'accorde avec ce qui a été expliqué.

והנה ברכות לך לך ר"פ מ"ם פי' הנה עין ה' אל יראיו זה אברהם שנאמר עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה.

Or, dans le Midrach Rabba sur Le'h Le'ha, au début du chapitre 40, il est expliqué : « “Voici, l'œil de Havaya est tourné vers ceux qui Le craignent” : il s'agit d'Avraham, comme il est dit : “Maintenant, je sais que tu crains D.ieu.” »

7 וא"כ לפ"ז [לפי זה] א"א לומר שזהו למטה ממדרגת עיני ה' אל צדיקים. שהרי אין לך עושין רש"מ [רצונו]

של מקום] יותר מאברהם ובפרט ע"י העקדה שהיה נסיון העשירי.

Si tel est le cas, selon cette explication, il est impossible de dire que cela se situe à un niveau inférieur à celui de « les yeux de Havaya sont tournés vers les justes ». Car nul n'accomplit la volonté de l'Omniprésent davantage qu'Avraham, en particulier lors de la Akéda, qui fut la dixième épreuve.

אך הענין דבלא"ה [דבלאו הכי] יש להבין מ"ש בגמרא שהיראה נק' מפתחות החיצוניות לגבי התורה שהרי שם גופא אמר שהתורה לגבי יראה נקרא תרעא לדרתא.

Mais voici l'explication : indépendamment de cela, il faut comprendre ce qui est dit dans la Gue-mara, à savoir que la crainte est appelée «les clés extérieures» par rapport à la Torah ; car, dans ce même passage, il est dit que la Torah, par rapport à la crainte, est appelée «une porte donnant sur la cour».

8 ועמשי"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] אות ג' ליישב בדוחק. אך הענין י"ל [יש לומר] עפמ"ש [על פי מה שכתוב] במ"א בד"ה וידבר אלקים כו' אנכי הוי' כו'

Et voyez ce qui est écrit plus haut, dans la section 3, où la difficulté est résolue au prix d'une expli-cation forcée. Mais on peut expliquer la question d'après ce qui est écrit ailleurs, dans le discours qui commence par «Et D.ieu parla... : "Je suis Havaya"... »:

פ"י המאמר אם אין יראה אין חכמה אם אין חכמה אין יראה דהיינו שיש ב' בחינות יראה.

le sens de l'enseignement: «S'il n'y a pas de crainte, il n'y a pas de sagesse; s'il n'y a pas de sa-gesse, il n'y a pas de crainte»: c'est-à-dire qu'il existe deux niveaux de crainte.

הא' היא יראה תתאה שע"ז אמרו שצ"ל יראת חטאו קודמת לחכמתו. כי היא מפתחות החיצוניות וע"ז אמר אם אין יראה אין חכמה.

Le premier est la crainte inférieure, à propos de laquelle nos Sages ont dit que la crainte de la faute doit précéder la sagesse. Car elle est la clé extérieure ; c'est à son propos qu'il est dit: «S'il n'y a pas de crainte, il n'y a pas de sagesse.»

9 והב' היא יראה עילאה שא"א להשיגה כ"א ע"י החכמה שהיא התורה. והתורה נקרא אצלה תרעא לדרתא כמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] ס"פ כ"ג כי יראה עילאה זו שרשה ממו"ס [ממוחא סתימאה] שלמעלה מהחכמה דאצילות דאורייתא מחכמה נפקת.

La seconde est la crainte supérieure, qu'il est impossible d'atteindre autrement que par la sagesse ('Hokhma), qui est la Torah. Par rapport à elle, la Torah est appelée «une porte donnant sur la cour», comme l'explique le Sefer Shel Beinonim, à la fin du chapitre 23. Car cette crainte supé-rieure prend sa racine dans Mocha Stima'ah (le cerveau caché), qui se situe au-dessus de la 'Hokh-ma d'Atsilout (Émanation), puisque «la Torah émane de la 'Hokhma».

ולכן על יראה זו נאמר עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה ועיין מענין כי ירא אלקים אתה בגמ' [בגמרא]  
ספ"ה דסוטה (דלי"א ע"א)

C'est pourquoi il est dit de cette crainte : «Maintenant, je sais que tu crains D.ieu.» Voir à ce sujet, à propos de «que tu crains D.ieu», la Guemara, à la fin du chapitre 5 de Sotah (31a) ;

ובשל"ה [ובשני לוחות הברית] פרק בעשרה מאמרות גבי ועתה אבאר היראה שהיא לפני ולפנים בד"ה  
נחזור לענין. ובפ' וירא בד"ה הדרך השלישי.

ainsi que dans le Shelah, dans le chapitre «Be'asarah Maamaros», à propos de «Et maintenant, je vais expliquer la crainte qui est au plus intime», dans le passage commençant par «Revenons à notre sujet» ; et dans la paracha Vayera, dans le passage commençant par «La troisième voie».

וע' מזה ברבות ר"פ מטות ובפ' בהעלותך ובפ' וירא פמ"ט ובפ' חיי פנ"ט. והיא בחי' פנימיות יותר  
מהחכמה.

Voir aussi à ce sujet Midrash Rabbah, au début de la paracha Matot, dans la paracha Beha'alotekha, dans la paracha Vayera, chapitre 49, et dans la paracha 'Hayé Sarah, chapitre 59. Il s'agit d'un niveau plus intérieur (pnimiyout) que la 'Hokhma.

(ועמ"ש בד"ה שוכה ישראל בענין וראית את אחורי כו') וא"כ אי"ש [אתי שפיר] דלא סתרי אהדי  
המדרשים דמ"ש בשה"ש [בשיר השירים] רבה שבחי אל יראיו היינו כשאין עושין רצון של הקב"ה זהו  
כשהם

(Voir ce qui est écrit dans le discours commençant par «Reviens, Israël», à propos de «Et tu verras Mon dos», etc.) Ainsi, il est bien [résolu] que les Midrashim ne se contredisent pas. En effet, ce qui est dit dans Shir HaShirim Rabbah — que le niveau de «vers ceux qui Le craignent» concerne le cas où ils n'accomplissent pas la volonté du Saint béni soit-Il — se rapporte au cas où ils sont

רק בכחי יראה תתאה שאזי הם למטה מבחי צדיקים ואזי הפי שמביט אליהם בעינו אחת היינו בחי'  
מלי כמ"ש בזח"ג [בזהר חלק ג] פנחס (דרנ"ה סע"ב [סוף עמוד ב])

seulement au niveau de la crainte inférieure ; ils se trouvent alors en dessous du niveau des justes. Le fait qu'Il les regarde d'un seul œil signifie alors qu'il s'agit du niveau de Mal'hout (souveraineté), comme il est écrit dans le Zohar, partie III, Pin'has (fin de 255b).

ולכן בחי עיני ה' אל צדיקים שמביט אליהם בשתי עיניו שהם זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] גבוה מבחי זו

C'est pourquoi le niveau de « les yeux de Havaya sont tournés vers les justes », où Il les regarde de Ses deux yeux, qui sont Zeir Anpin (les attributs émotionnels) et Noukva (le féminin / Mal'hout), est supérieur à ce niveau,

כי זהו התחברות ב' ההשגחות דיחו"ע [דיחודא עילאה] ויחו"ת [ויחודא תתאה] יחד וע' מענין עיני ה' אל צדיקים בזח"א [בזהר חלק א] ויצא (קס"ד א').

car cela correspond à la réunion des deux sortes de Providence, celle de l'unité supérieure (yi'houda ila'a) et celle de l'unité inférieure (yi'houda tata'a). Voir à ce sujet « les yeux de Havaya sont tournés vers les justes » dans le Zohar, partie I, Vayétsé (164a) ;

בשלח (ד"ס סע"ב [סוף עמוד ב]) פקודי (דרכ"ה סע"א [סוף עמוד א]) ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם ויקהל (דרכ"ב ע"ב) ס"פ שלח (דקע"ה סע"ב [סוף עמוד ב]).

Beshalach (fin de 60b) ; Pekoudei (fin de 225a), ainsi que dans le commentaire du Ramaz (Rabbi Moché Zacuto) à cet endroit ; Vayakhel (202b) ; la fin de la paracha Chelah (fin de 175b).

ומ"ש בזח"ג [בזהר חלק ג] נשא (דק"ל ע"א) דאדרבא בחי' ומדרגת הנה עין ה' אל יראיו הוא הגבה מאד נעלה.

Quant à ce qui est dit dans le Zohar, troisième partie, Nasso (130a), à savoir qu'au contraire, le niveau et le rang de « Voici que l'œil de Havaya est tourné vers ceux qui Le craignent » sont très élevés et sublimes :

זהו ליראיו שבבחי' יראה עילאה כענין הנז' [הנזכר] ברבות לך לך ר"פ מי כנ"ל ואזי נמשך אליהם מבחי' סוכ"ע בחי'

cela concerne ceux qui Le craignent avec le niveau de la crainte supérieure, comme dans l'enseignement mentionné dans le Midrach Rabba sur Lekh Lekha, au début du chapitre 40, comme indiqué plus haut. Alors leur est attiré, du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), le niveau de

כי לא אדם הוא שהוא למעלה מבחי' כמראה אדם שבבחי' דמות כמראה אדם שייך ב' עינים

« car Il n'est pas un homme », ce qui est au-dessus du niveau de « comme l'apparence d'un homme ». Car au niveau de « une ressemblance comme l'apparence d'un homme », il y a lieu de parler de deux yeux,

דהיינו ב' מיני השגחות ימין ושמאל אלא שמתחברים יחד להיות שוה כו' אבל בבחי' סוכ"ע שאין בו התחלקות המדרגות כלל ולית שמאלא כו' עז"נ [על זה נאמר]

c'est-à-dire deux sortes de providence, la droite et la gauche, qui toutefois s'unissent pour devenir égales, etc. Mais au niveau de sovev kol almin, où il n'y a absolument aucune division des niveaux et où «il n'y a pas de gauche», etc., c'est de cela qu'il est dit :

הנה עין ה' אל יראיו לשון יחיד. ועמ"ש בד"ה וידעת היום כפי ממעל לעצים שהן עה"ח [עץ החיים] ועה"ד [ועץ הדעת] כו':

«Voici que l'œil de Havaya est tourné vers ceux qui Le craignent», au singulier. Et voyez ce qui est écrit dans le discours commençant par «Et vous saurez aujourd'hui», à propos du sens de «au-dessus du bois», qui désigne l'Arbre de Vie et l'Arbre de la Connaissance, etc.



LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

## À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

**Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>**

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

---

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : [likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/](https://likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/)

---

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis [likuteitorah.com/fr/likutei-torah/reeh/5/](https://likuteitorah.com/fr/likutei-torah/reeh/5/)

---

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak